

Suçlamayı bırak, TÜİK görevini yap

İSTANBUL Sanayi Odası (ISO)

Başkanı Erdal Bahçivan, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanı Erhan Çetinkaya'nın, "Şirket kârları enflasyonun üzerinde artıyor. Türkiye'de şirket kârları enflasyonu yukarı taşıyan etkiye sahiptir" yönündeki sözlerine sert tepki gösterdi. Bahçivan sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımında, "TÜİK, görev alanının dışına çıkarak enflasyon konusunda bazı kesimleri suçlamak yerine, toplumun geneli tarafından merak edilen enflasyon hesaplama yöntemiyle ilgili sorulara açıklama getirmeliydi" dedi.

İhracat pazarlarımızdaki büyümeden ne kadar faydalanıyoruz?

EKONOMİ VE PİYASALAR
Erhan Aslanoglu
erhan.aslanoglu@nbe.com.tr

İhracatın temel belirleyicilerinin en çok ihracat yaptığımız ülkelerin büyüme oranları ile beraber sattığımız ürünün içeriği ve fiyat bazında rekabet gücü olduğunu biliyoruz.

İhracat yaptığımız ülkeler ne kadar hızlı büyürse bizim de ihracatı artırma potansiyelimizin o kadar güçlenmesini bekleriz. Son dönemlerde ekonomi yönetimi tarafından en çok dile getirilen konulardan birisi de ihracatın kur ya da fiyat etkisinden ziyade küresel büyüme ile daha alakalı olduğu yönünde oldu. Bu çerçevede baktığımızda, uzun süredir değerlendirme eğiliminde olan Türk Lirası'nın ve buna bağlı olarak yükselen reel kur endeksinin ihracatımız açısından son dönemde olumsuz etki yarattığını biliyoruz. Yaşadığımız yüksek enflasyon nedeniyle ürünlerimiz pahalı hale geliyor ve rekabette zorlanıyoruz. İhracatta yıllık bazda yüzde 2,5 civarında artış var.

Mevcut siparişler karşılıyor

Sektörlerden gelen bilgiler ihracatın hafif de olsa artmasının nedenlerinden birisinin önceki dönemlerde alınan siparişlerin tamamlanması olduğunu gösteriyor. Diğer neden ise Kızıldeniz'in büyük oranda kapalı olmasına bağlı olarak bize yönelen ticaret görünüyor. Fakat gittikçe pahalılaşan ürünlerimizin rekabette zorlanmasıyla, önümüzdeki aylarda ihracatta mutlak bazda düşüş görme ihtimalimizin arttığını da sektörlerden gelen bilgilerden hissedebiliyoruz. Ürün kompozisyonu açısından kısa vadede zaten bir değişim beklemek çok gerçekçi değil. Yüksek teknoloji ürünlerinin toplam ihracatımızdaki payı çok hafif artışlarla %3,5 lara yaklaşsa bile bunun ağırlıklı olarak savunma sanayi firmalarımızın başarılardan kaynaklandığını biliyoruz. Cari işlemler hesabında fazla veren ülkelere yüksek teknoloji ürünlerinin toplam ihracatı payının en az %20 ler civarında olduğunu biliyoruz. Yani gidecek çok yolumuz var görünüyor.

Dış pazarlar büyüyor

İstanbul Sanayi Odası'nın düzenli olarak yayınladığı ve ihracat pazarlarımızın büyümesinin potansiyel ihracatımıza etkisini gösterebilecek ihracat iklim endeksi yılbaşından bu yana yükselme eğiliminde. En çok ihracat yaptığımız ülkelerin ağırlıklanmış imalat sanayi satın alma yöneticileri endeksinden hesap-

lanan ihracat iklim endeksi, yılbaşından bu yana 50'nin üzerinde ve yükselme eğiliminde oldu. Haziran ayında ufak bir düşüşle gerilese bile verinin 50'nin üzerinde olması dış talep açısından ihracatı artırma potansiyelinin yüksek ve yükselmeye devam etme eğiliminde olduğunu bize gösteriyor. Bununla birlikte, ihracat ürünlerimizin %96'sından fazlasını oluşturan sanayi sektörünün genel dış satışına baktığımızda, yüzde 1-2 civarında büyümenin devam ettiğini, sanayi üretim endeksinin 2022 Ocak ayından bu yana neredeyse yatay seyrettiğini görüyoruz. Normal koşullarda ihracat iklim endeksindeki büyümenin Türkiye'nin ihracatına daha güçlü olumlu yansımalarını görmemiz gerekirdi. Pazar büyümesine rağmen ihracatımızı artıramamamızın temel nedeni yaşadığımız enflasyona bağlı olarak rekabet gücümüzdeki kayıp görünüyor.

Küresel büyüme kompozisyonu değişiyor

Bu ay içerisinde ve önümüzdeki ayın başında uluslararası kuruluşların büyüme tahminleri güncellenmiş olarak yayınlanacak. Öncü verilerden izlediğimiz, küresel ekonomide yılbaşından bu yana faiz indirim beklentileri ile yukarı yönlü seyreden imalat sanayi satılma yöneticileri endeksi verilerinin büyüme konusunda pozitif sinyaller veriyor olması. 2023 yılında, pandemi sonrası ilk normal dönem olması nedeniyle de güçlü artış gösteren hizmet sektörü satın alma yöneticileri endeksi bu yıl daha yavaş bir eğilimle büyüyor. Dolayısıyla geçen yıla benzer %3'ün üzerinde bir küresel büyüme beklenmesine rağmen, bu büyümenin kompozisyonunda imalat sanayinin payını artırdığı, hizmet sektörlerinin ise gücünü bir miktar kaybetse de pozitif katkı vermeye devam ettiği bir tablo ortaya çıkıyor. Bir başka ifadeyle, 2024 yılının büyümesinde imalat sanayi payını artırırken, hizmetlerin payında gerileme izleniyor. Bu değişimin etkisini hisse senedi piyasasında da göreceğimizi tahmin ediyoruz.

Fiyat rekabetine girebilmemiz gerekiyor

Tüm bu çerçevede, ihracat rakamlarımıza baktığımızda, ihracata olumlu katkı vermesini beklediğimiz dış pazar büyümesinin henüz güçlü bir sonuç vermediğini görüyoruz. İhracat bir bütündür. Pazarın büyüklüğü kadar sattığımız ürünün içeriği ve fiyatı da son derece önemlidir. Rekabetin arttığı küresel ekonomide büyüyen pazarlarda ürünün içeriği kadar fiyat rekabetide öne çıkıyor. Kısa vadede fiyat rekabetine giremediğimiz noktada pazar büyümesinin ihracata katkı vermesi ve sürdürülebilmesi pek mümkün görünmüyor.

Doç. Dr. **Mustafa Yurtadur**

myurtadur@dielikpostasi.com

ihracat, ihracat, ihracat

Başlıkta aynı kelimeyi üç kez üst üste vurgulamamızın sebebini herkes mutlak manada anlamıştır ama bir kez daha belirtmem gerekirse bu tekrarı, ihracatın bir ülke ekonomisi için ne kadar önemli bir kavram olduğunun vurgulanmasından başka bir sebebi yoktur.

Ülkemiz gibi gelişmekte olan ülke ekonomilerinde ihracatın yeri ve kapsamı son derece önemlidir. Ekonomik problemlerin arthğı ve içinde bulunduğumuz kaotik ortamın neredeyse tüm dünya devletlerini etkilediği bu dönemde ihracat konusu daha da mühim bir duruma gelmiştir.

Ekonomik göstergelerin iyi bir konuma gelebilmesinde ihracatın payı çok yüksek seviyelerdedir.

İstanbul Sanayi Odası'nin (İSO) açıkladığı Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi'nde haziran ayı verilerinin mayıs ayı verilerine oranla 1,2 puan düşüş yaşayarak 51,6 seviyesine geldiğini görüyoruz.

Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi'nde mayıs ayındaki seviye 52,8 iken bu oran haziran ayında 51,6 olarak gerçekleşmiş ve ihracat ikliminin seviye düşüşüne girdiği bir tabloyla karşılaşmış bulunmaktayız.

Haziran ayı verisi ile endeks, mart ayından bu yana en düşük seviyesine gerilemiş oldu.

Ayrıca İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi'ndeki eşik değeri 50 olmakla beraber haziran ayı verisiyle de üst üste altı ayda ortaya çıkan verilerin tamamının 50'nin üzerinde olduğunu görebiliyoruz.

Verinin 50'nin üzerinde seyretmesi, ihracat pazarlarında talepte bir iyileşmenin olduğunu bizlere anlatmaktadır.

Eğer biz ülke olarak bu pazarlarda ortaya çıkan iyileşmeyi kendi lehimize kullanabilecek duruma gelebilirsek buradan çok iyi işler çıkarabiliriz.

Ülke olarak bunu yapabilecek güce sahip olduğumuzu bilmekle birlikte söz konusu ortamın ülkemize çok iyi şartlar sağlayacağına da farkındayım.

Ortamın lehimize çevrilebilmesi son derece kolaydır ve imalat sanayimiz hızlıca bunu yapabilir.

Şartların ve ortamın uygun olmasının yanında belirli konularda sağlanacak olan desteklerle Türkiye ekonomisini bunu en iyi seviyeye getirecek ve ihracat iklimimizi çok ama çok iyi bir konuma oturtabilecektir.

Burada, daha önce defalarca dile getirdiğim gibi bir kez daha altını çizerek şunu ifade ediyorum; Türkiye ekonomisini düzluğe çıkmanın yolu üretimden ve ihracattan geçer.

İhracatta da bunun en iyi yolu katma değeri yüksek ürünler üretip pazarda satmaktır.

Katma değeri yüksek ürün kategorilerini iyi belirleyerek bunların üretimi noktasında yaşadığımız sorunları hızlıca masaya koymalıyız. Problemlerin çözümü için nelerin yapılması gerektiği noktasında yöntemlerimizi belirlemeli; ardından uygun ortamı sağlamalı ve şirketlerimizi bu konuda teşvik etmeliyiz.

Stratejik konumuzdan ötürü elimizde olan imkânları her zaman katma değeri yüksek üretime odaklanarak kullanmalı ve ihracat iklimimizi en iyi noktaya getirmeliyiz.

Biz ülke olarak bu saydıklarımızı sırasıyla yaparsak her konuda olduğu gibi ihracat konusunda da en iyi seviyeye hızla gelebiliriz.

Bulduğumuz coğrafyada üreteceğimiz her şeyin ülke ekonomisine katkısını düşünerek hareket etmeli ve pozisyonumuzu ona göre belirlemeliyiz.

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), haziranda 47,9'a geriledi. İSO Türkiye İmalat PMI anketinin Haziran 2024 dönemi sonuçları açıklandı.

► **EŞİK** değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, mayıs ayında 48,4 seviyesinde kaydedilen manşet PMI, haziranda 47,9'a gerileyerek üst üste üçüncü ay eşik değerinin altında gerçekleşti. Endeks Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarında hafif bir bozulmaya işaret ederken, bu bozulmanın 2024'ün başından bu yana en belirgin düzeyde olduğu kaydedildi. Talep koşullarındaki zayıflık, sektörlerin faaliyet koşulları üzerinde belirleyici olmaya devam ederken, bu zayıflık hem yeni siparişlerde hem de üretimde yavaşlamanın sürmesine sebep oldu. Yeni siparişlerdeki düşüş, iç ve dış pazarlardaki zayıflık nedeniyle mayısa kıyasla hızlandı. Yurt dışından alınan yeni siparişlerdeki yavaşlama ise toplam yeni siparişlerdekine göre daha ılımlı seyretti. Satın alma maliyetlerinde artış olduğunu bildiren anket katılımcıları, bu durumun yüksek ham madde ve deniz taşımacılığı fiyatlarının yanı sıra lıradaki zayıflıktan kaynaklandığını ifade etti. Maliyet enflasyonundaki gevşeme ve talepteki durgunluk dolayısıyla firmaların kendi satış fiyatlarını artırma hızı da son 4,5 yılın en düşük düzeyine geriledi. Kızıldeniz'de yaşanan sorunlar başta olmak üzere ortaya çıkan sorunlar, tedarikçilerin teslimat sürelerinin daha da uzamasına yol açtı.

2 SEKTÖR YENİ SİPARİŞLERİ ARTIRDI

Türkiye Sektörel PMI raporu, haziranda imalat sektörünün büyük bölümünde zorlu faaliyet koşullarının devam ettiğine işaret etti. Sektörlerin çoğunluğunda üretim ve yeni siparişler yavaşlama kaydederken, istihdam ise hemen hemen tüm faaliyet gruplarında azaldı. Girdi maliyetleri enflasyonunun tüm sektörlerde gerilemesi ve bazı sektörlerin nihai ürün fiyatlarını düşürmesi, anketin pozitif gelişmeleri olarak öne çıktı. Takip edilen 10 sektör içerisinde yeni siparişleri artırabilenlerin sayısı haziranda 2 oldu.

Yeni siparişler, makine ve metal ürünlerinde üst üste iki ay artarken gıda ürünlerinde ise daralmadan ılımlı büyümeye geçti. Yeni ihracat siparişlerinde görece pozitif bir tablo ortaya çıkarken 10 sektörden 4'ünde artış gözlemlendi. Özellikle makine ve metal ürünlerinin yurt dışından alınan yeni işleri belirgin bir genişleme kaydetti.

AĞAÇ VE KAĞIT ÜRÜNLERİNDE GİRDİ FİYATLARINDAKİ ENFLASYON GERİLEDİ

İş yüklerinin azalmasıyla hemen hemen tüm sektörlerde istihdam düşüşü gözlemlenirken, bu eğilimin istisnası makine ve metal ürünleri sektöründe görüldü. İstihdam artıran sektör sayısı 2020'deki salgın kaynaklı kısıtlamalardan bu yana en düşük düzeye geriledi. İstihdamda en belirgin daralma ise tekstil sektöründe meydana geldi. Maliyet baskılarının genel olarak azalması ve girdi fiyatlarındaki artışın bir önceki aya göre tüm sektörlerde hız kesmesi, anketin görece pozitif gelişmesine neden oldu.

Girdi fiyatları enflasyonundaki en sert düşüş ağaç ve kağıt ürünlerinde kaydedilirken, en zayıf maliyet artışı makine ve metal ürünlerinde görüldü. Girdi fiyatlarının en hızlı arttığı sektör ise metalik olmayan mineral ürünler oldu.

Açıklamada endekse ilişkin değerlendirmesine yer verilen S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları kaydetti: "Talepte devam eden durağan seyir, imalat sektörünün istihdam verilerinde daha belirgin hissedilmeye başlandı. Türk firmaları, ayrılan personelini yenileri ile ikame etmek konusunda isteksizlik gösterdi ve buna bağlı olarak da istihdam Ekim 2022'den bu yana en yüksek oranda daraldı. Diğer taraftan, firmalar maliyet enflasyonundaki gerilemeden faydalanarak haziranda nihai ürün fiyatlarında artışları daha ılımlı düzeyde tutma imkanı buldu. Bu durumun, önümüzdeki aylarda talebe destek sağlaması açısından faydalı olabileceği değerlendiriliyor." /AA

ŞIRNAK'TA MESLEKİ EĞİTİMDE BÜYÜK ADIM! İSTANBUL SANAYİ ODASI İLE İŞBİRLİĞİ PROJESİ BAŞLADI

Şırnak'ta Mesleki Eğitimde Dev İşbirliği: **İstanbul Sanayi Odası** ve Şırnak TSO'nun ortak projesiyle gençler nitelikli iş gücüne kazandırılacak. Başkan Osman Geliş; "Bu proje, istihdama büyük katkı sağlayacak," dedi.

Şırnak Valiliği, **İstanbul Sanayi Odası**, İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Şırnak

Ticaret ve **Sanayi Odası** ve Şırnak İl Milli Eğitim Müdürlüğü arasında imzalanan Mesleki Eğitim ve İşbirliği Protokolü kapsamında, **İstanbul Sanayi Odası**, Şırnak Ticaret ve **Sanayi Odası** Toplantı Salonu'nda önemli bir proje tanıtımı gerçekleştirdi. Bu kapsamda, Mesleki Eğitim İşbirliği Projesi (ISO MEİP) katılımcılara sunuldu.

Toplantıya İstanbul İl Milli Eğitim Müdürü Murat Mücahit Yentür, Şırnak İl Milli Eğitim Müdürü İzzettin Aydın, Şırnak Ticaret ve **Sanayi Odası** Başkanı Osman Geliş, **İSO** Genel Sekreter Yardımcısı Hakan Çoban ve ilgili meslek liselerinin müdürleri katıldı.

Toplantının ardından, Şırnak İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Şırnak TSO tarafından "Mesleki Eğitim Taslak Modelleme Çalışması" yapıldı.

Başkan Geliş, "Bu proje, meslek

liselerimizde daha iyi ve kalifiye eleman yetiştirilmesi, gençlerimizin istihdamına katkı sağlanması adına çok önemli bir adımdır. Bu önemli İş birliği Protokolü için **İstanbul Sanayi Odası**'na teşekkür ederiz," diyerek projeye verdiği önemi vurguladı.

Toplantının sona ermesiyle birlikte, İstanbul İl Milli Eğitim Müdürü Murat Mücahit Yentür, Şırnak İl Milli Eğitim Müdürü İzzettin Aydın, **İstanbul Sanayi Odası** Genel Sekreter Yardımcısı Hakan Çoban ve beraberlerindeki heyet, Şırnak Ticaret ve **Sanayi Odası** Başkanı Osman Geliş'i makamında ziyaret etti.

Bu işbirliği sayesinde, Şırnak'ta mesleki eğitimde kalitenin artırılması ve gençlerin iş gücüne daha nitelikli bir şekilde katılmaları hedefleniyor. Projenin başarılı bir şekilde hayata geçirilmesiyle birlikte, Şırnak'ın eğitim ve istihdam alanında önemli bir ivme kazanması bekleniyor.

(Sekvan KÜDEN)

